

Hepatotoxicitat induïda per fàrmacs: una entitat en creixement

Xavier Forns
Hospital Clínic.
Universitat de Barcelona

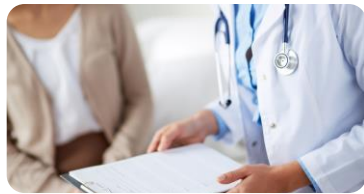
Hepatotoxicitat Induïda per Fàrmacs (DILI)

Patogènesi i tipus de DILI

Epidemiologia

Aproximació diagnòstica

Pronòstic i tractament

Hepatotoxicitat Induïda per Fàrmacs (DILI)

Patogènesi i tipus de DILI

Epidemiologia

Aproximació diagnòstica

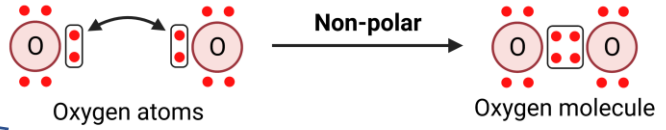
Pronòstic i tractament

**Lipophilicity
Dose**

Reactive metabolites

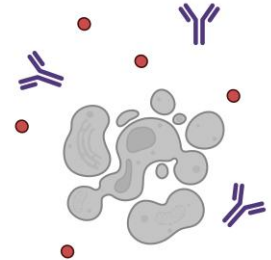
Covalent Binding

**ER and
mitochondrial stress**

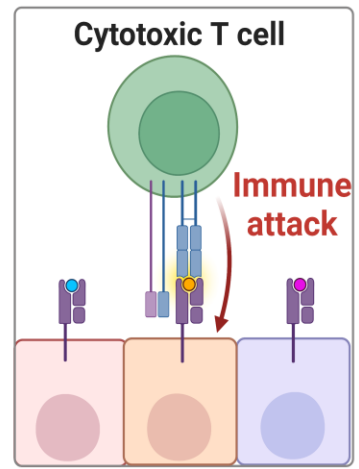
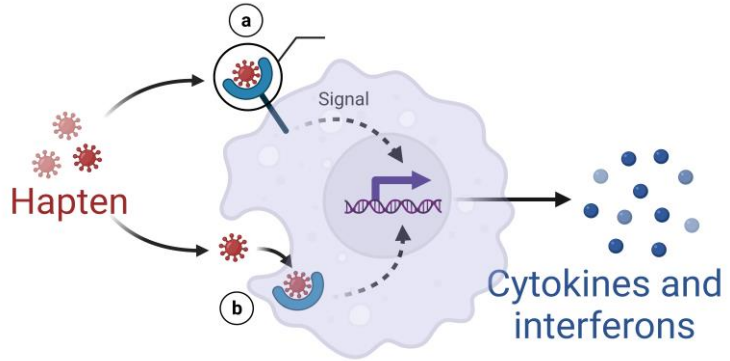

Necrosis/Apoptosis

Intrinsic DILI

Innate Immunity

Idiosyncratic DILI

Genetic susceptibility

Adaptive immunity

Dara et al. Liver Int 2016; 36:158-165;
 Yuan et al Clin Liver Dis 2013; 17:507-18
 EASL Clinical Guidelines. J Hepatol 2019;70:1222-1261

Tipus de DILI

	Direct hepatotoxicity	Idiosyncratic hepatotoxicity
Presentation	✓ Common ✓ Dose-related ✓ Predictable ✓ Rapid time to onset	✓ Rare ✓ No dose-related ✓ Unpredictable ✓ Variable time to onset (days to years)
Examples	✓ Paracetamol ✓ Amiodarone ✓ Amanita Phalloides ✓ Busulfan or gemtuzumab	✓ Amoxi-clavulanate ✓ Isoniazid ✓ Quinolones

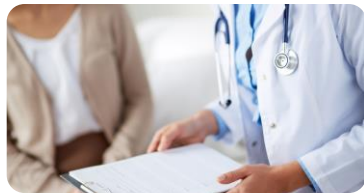
Hepatotoxicitat Induïda per Fàrmacs (DILI)

Patogènesi i tipus de DILI

Epidemiologia

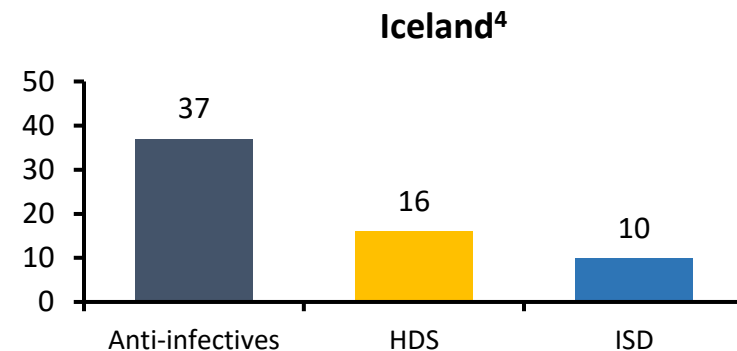
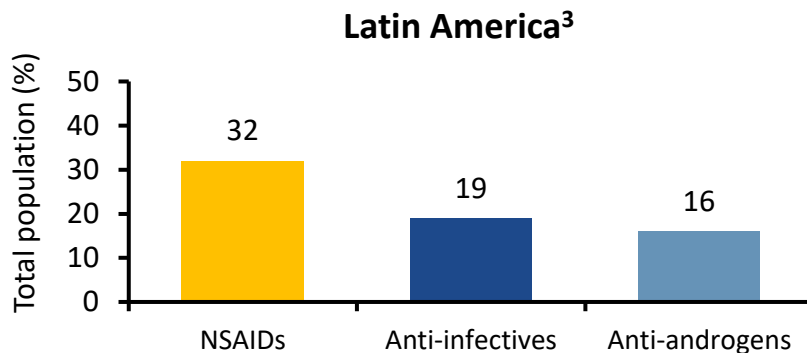
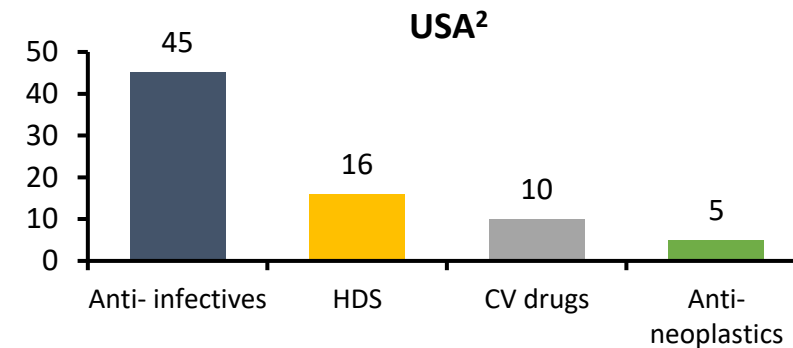
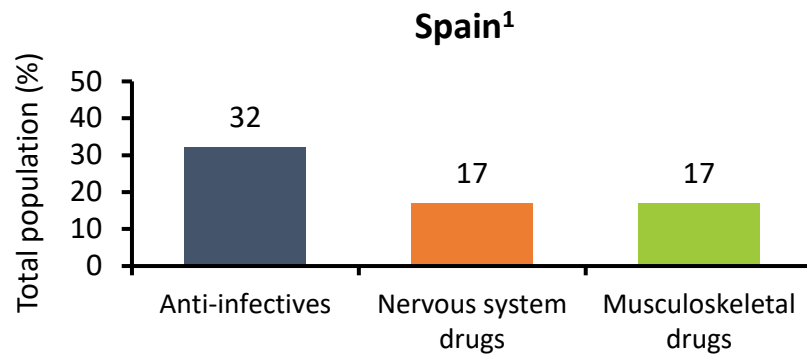
Aproximació diagnòstica

Pronòstic i tractament

Hepatotoxicitat Induïda per Fàrmacs (DILI)

Islàndia: 19 casos per 100,000 habitants per any
Primera causa d'insuficiència hepàtica aguda (Occident)

HDS, herbal or dietary supplements; ISD, immunosuppressant drugs; NSAIDs, non-steroidal anti-inflammatory drugs

¹Andrade et al. Gastroenterology 2005; 129: 512-21

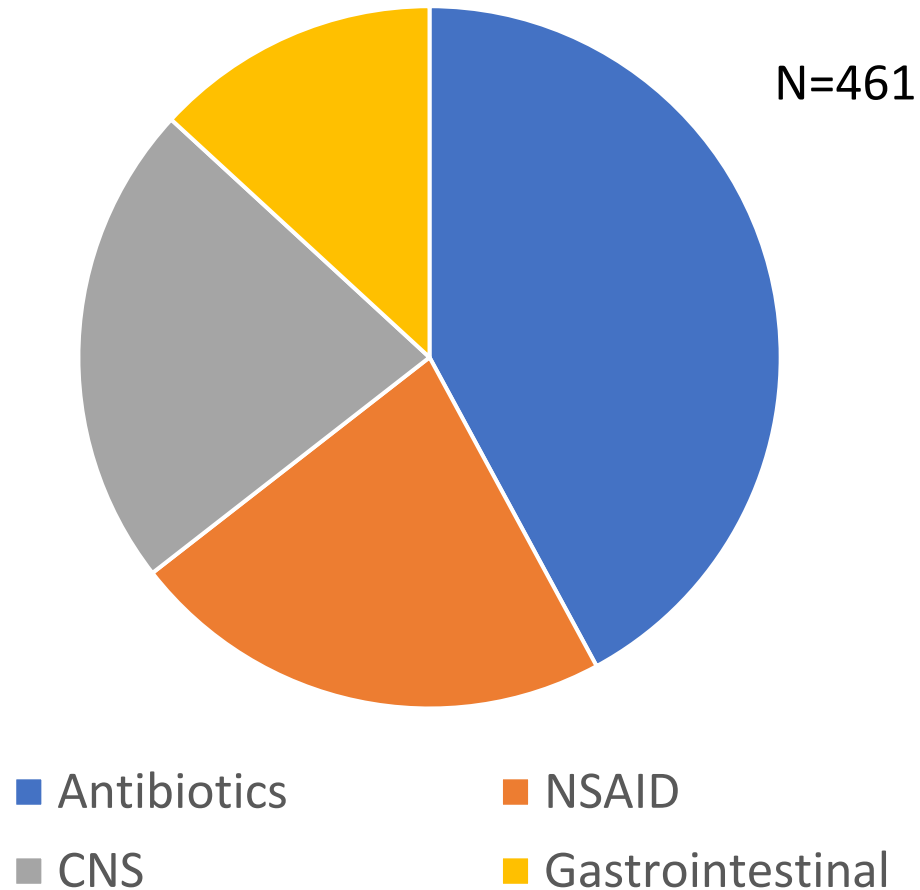
²Chalasani et al Gastroenterology 2015; 148:1340-52

³Herández N, et al. Ann Hepatol 2014; 13:231-9

⁴Björnsson et al Gastroenterology 2013; 144:1419-25

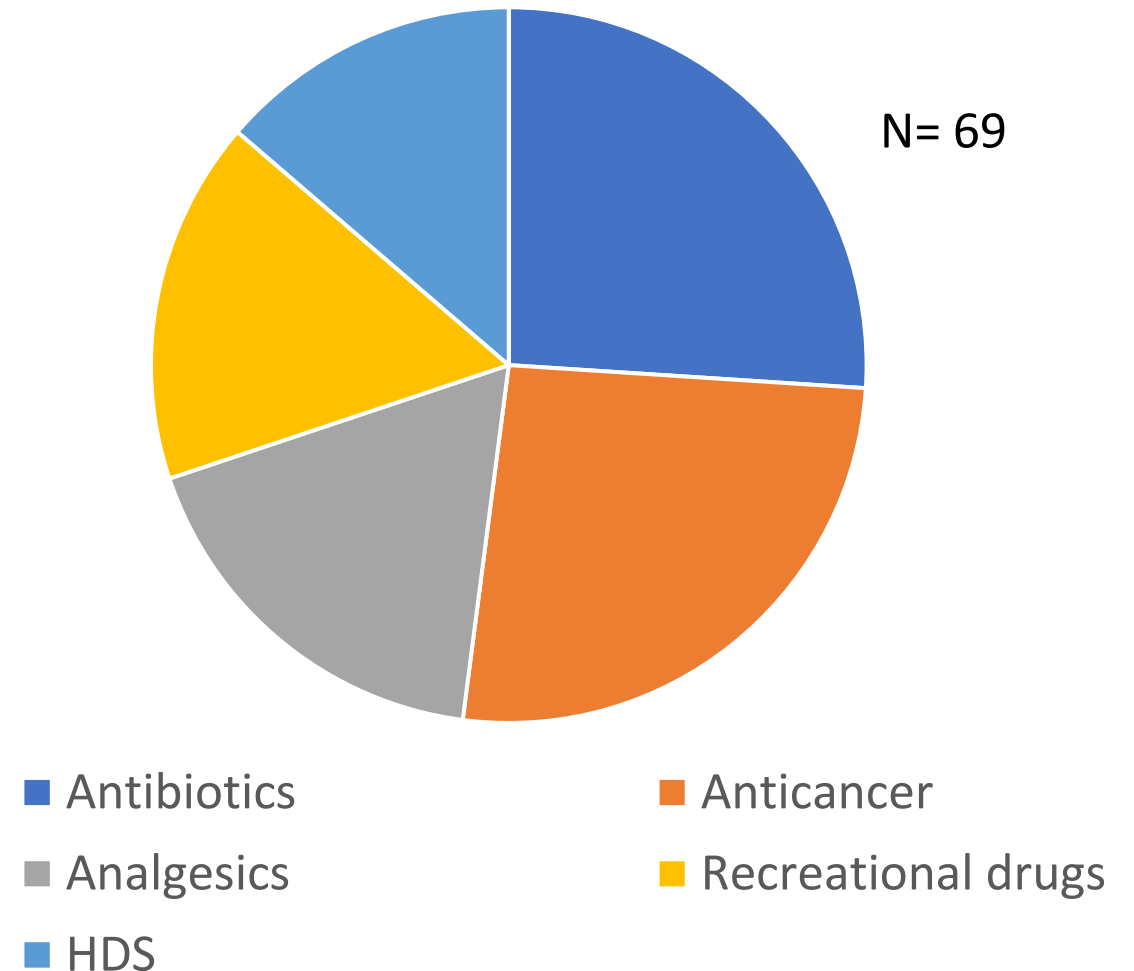
Hepatotoxicitat Induïda per Fàrmacs (DILI)

Registre Espanyol DILI (1994-2004)

Andrade et al. Gastroenterology 2005; 129: 512-21

HCP (2018-2021)

Forns et al 2022 unpublished data

Risc quantitatiu de DILI per agent causal

Nombre de casos de DILI per pacients tractats durant 2 anys

Fàrmac	Pacients tractats	Casos	Per 100.000 (95% CI)	Icterícia
Amoxi-clavul.	35.552	15	43 (24-70)	40%
Diclofenaco	54.889	6	11 (4-24)	33%
Azathioprina	532	4	752 (205-1.914)	0%
Infliximab	593	4	675 (184-1.718)	25%
Nitrofurantoina	5.476	4	73 (20-187)	50%
Isotretinoïna	2.169	3	138 (29-404)	0%
Atorvastatina	7.385	2	27 (4-98)	50%

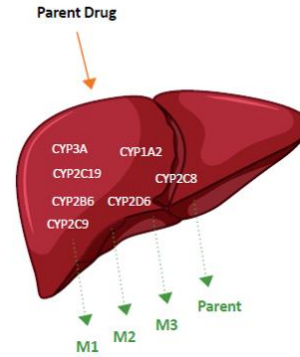
Factors de risc

Edat > 55
(Isoniazid)

Paracetamol,
isoniacida i MTX

Dosis (> 50 mg/d)
Lipofilicitat

Fàrmacs
indueixen HAI:
minociclin

Tetraciclina

SNP
HLA classe II

Sd. Metabòlica
VHC i VHB

DDI
(Inducció CYP)

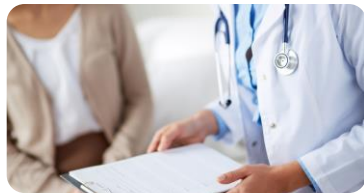
Hepatotoxicitat Induïda per Fàrmacs (DILI)

Patogènesi i tipus de DILI

Epidemiologia

Aproximació diagnòstica

Pronòstic i tractament

DILI Definició

Definició de cas

$\geq 5 \times \text{ULN}$ de ALT

$\geq 2 \times \text{ULN}$ de FA

$\geq 3 \times \text{ULN}$ de ALT i
 $\geq 2 \times \text{ULN}$ de Br

Patró

Hepatocel·lular

$$R: \frac{\text{ALT (x ULN)}}{\text{ALP (x ULN)}} > 5$$

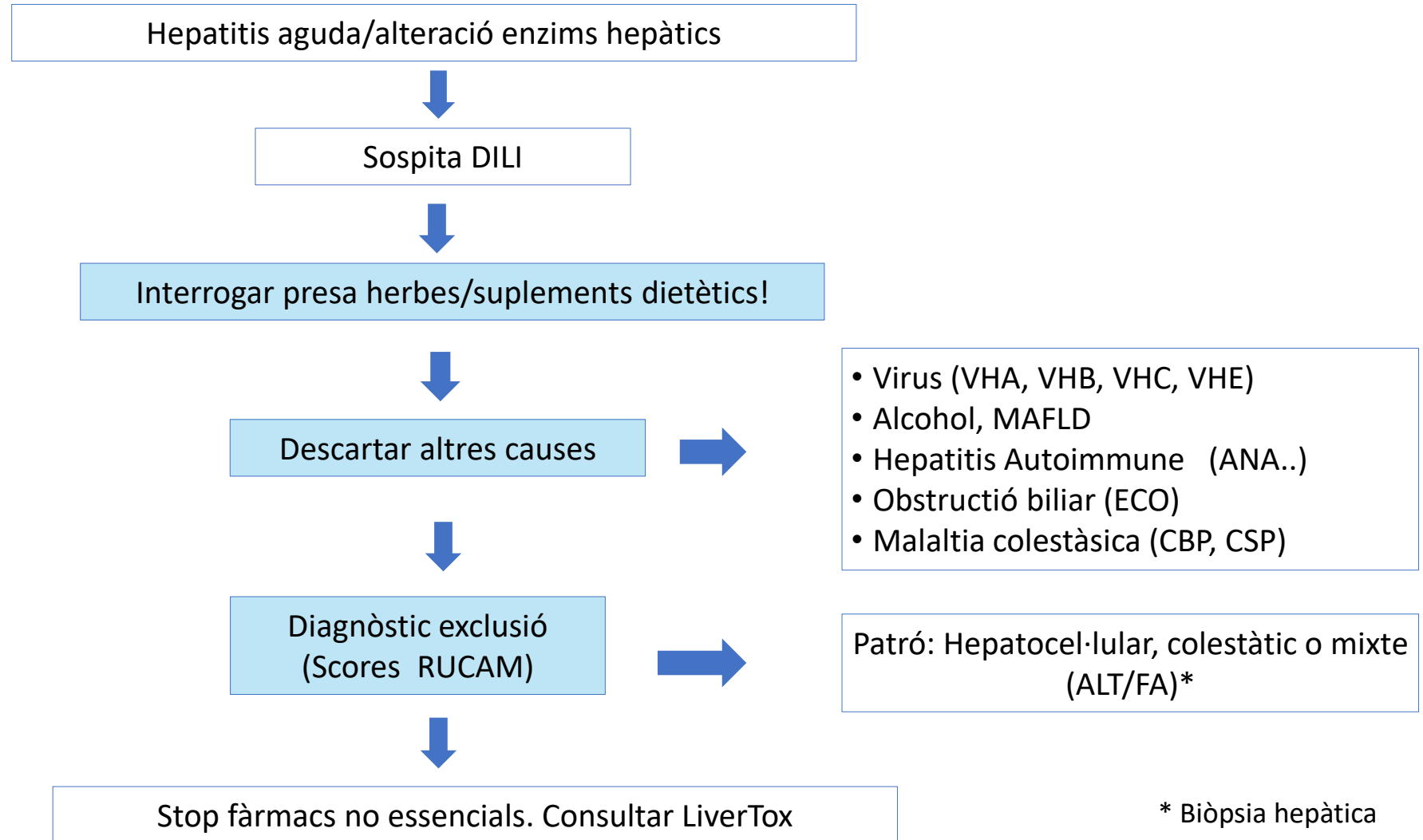
Colestàtic

$$R: \frac{\text{ALT (x ULN)}}{\text{ALP (x ULN)}} < 2$$

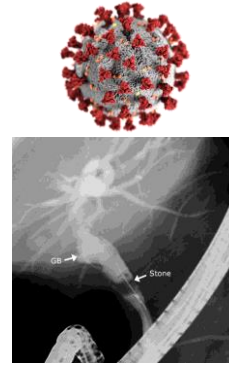
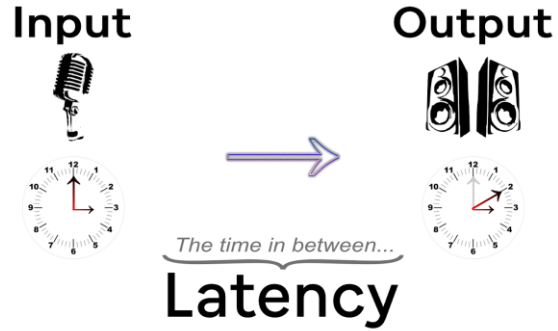
Mixte

$$R: \frac{\text{ALT (x ULN)}}{\text{ALP (x ULN)}} \text{ 2 a 5}$$

Exclusió d'altres causes

Valoració causalitat amb escala RUCAM

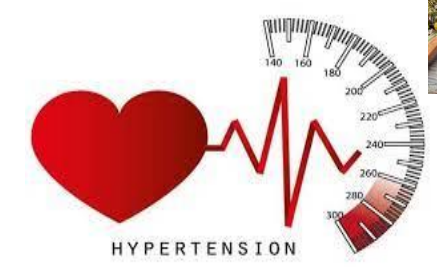
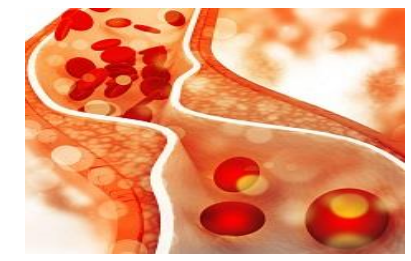
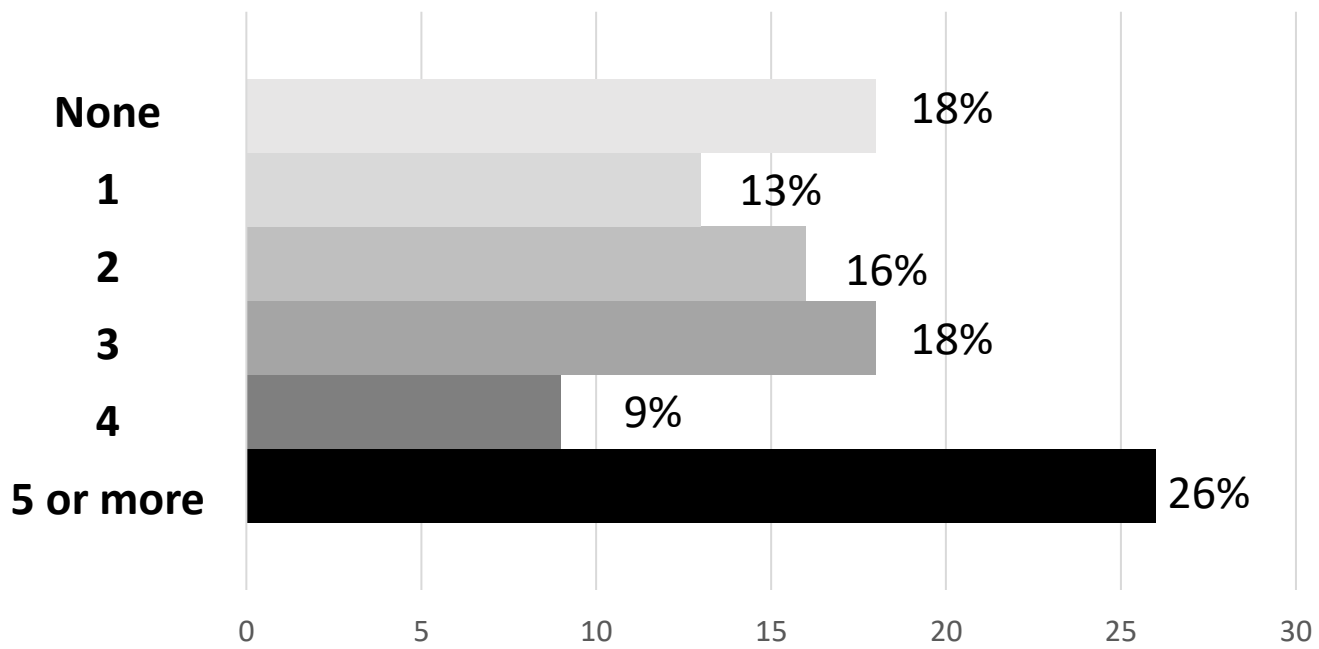

- 1 to 2 unlikely
- 3 to 5 possible
- 6 to 8 probable
- > 8 highly probable

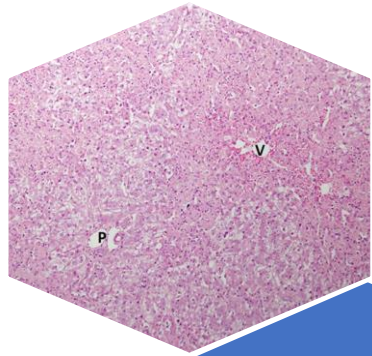
rechallenge

La dificultat de valorar la causalitat en pacients polimedocats

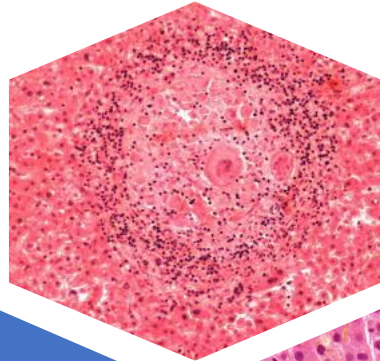
Hospital Clínic (2018-2021)
N= 93

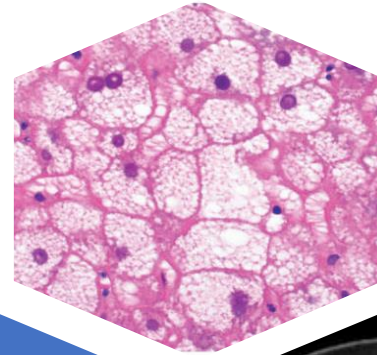
Fenotipus específics de DILI

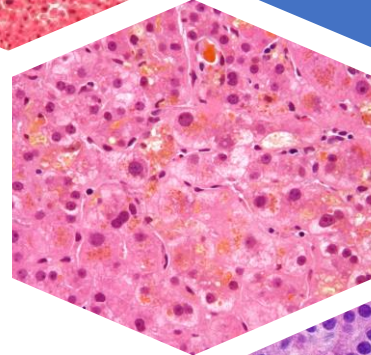
Hepatitis:
cocaina

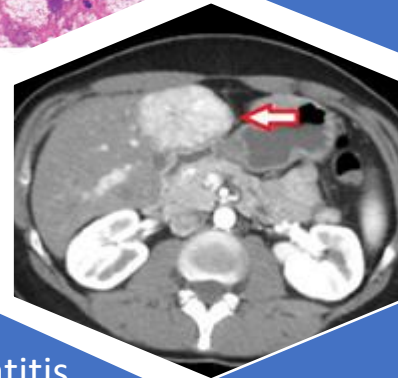
Granulomes
Fenitoina
Alopurinol

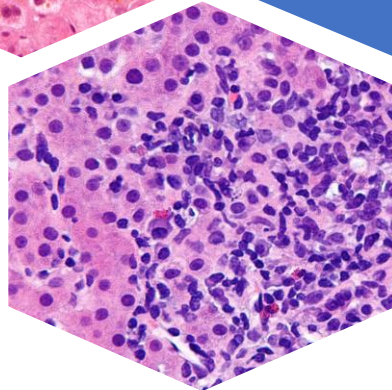
Esteatosis
Microvesicular
Valproat

Colestasi simple:
Anabolitzants

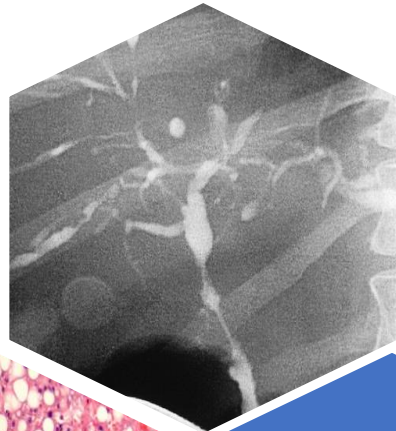
Tumors:
Anabolitzants,
anticonceptius

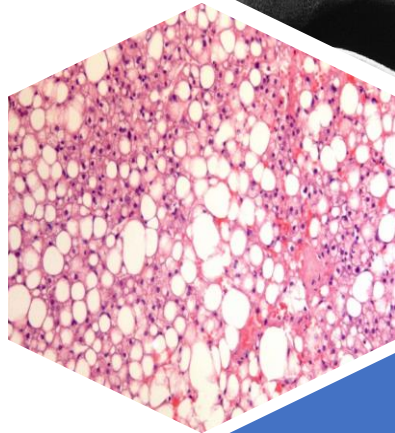
Hepatitis
Autoimmune*:
anticancer CPI,
estatines, anti-
TNF α ,
minociclina

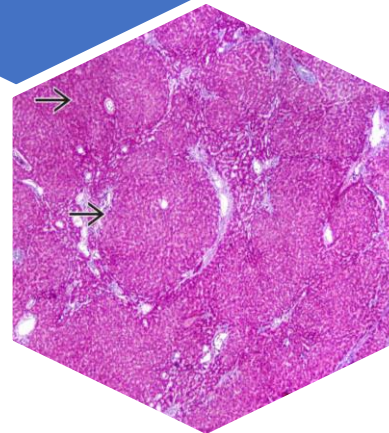
Fenotipus específics de DILI

Colangitis esclerosant 2^a:
amoxi-clav.,
amiodarona,
infiximab

HNR/SOS:
Azathioprina
Cyclophosp.,
busulfan

MHDG:
amiodarona,
MTX,
Tamoxife

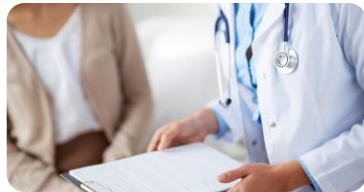
Hepatotoxicitat Induïda per Fàrmacs (DILI)

Patogènesi i tipus de DILI

Epidemiologia

Aproximació diagnòstica

Pronòstic i tractament

DILI: establir la gravetat

Hy's law: Transaminases altes (ALT x 3 ULN) i icterícia (Br x 2 ULN) ~ 10% mortalitat

DI
DUCED LIVEF

ALT x 5 ULN o ALP x 2 ULN i Br > 2 ULN o
Hepatitis sintomática amb INR > 1.5 o ascites/HE

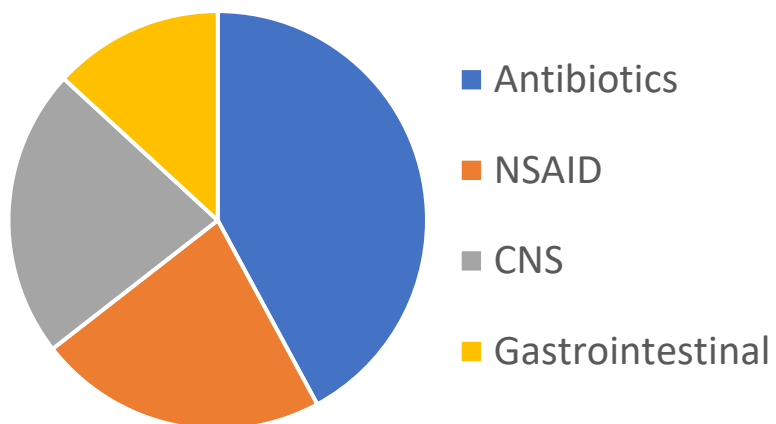
Andrade et al. Gastroenterology 2005; 129: 512-21

Aithal et al. Clin Pharmacol Ther 2011; 89:806-815

DILI i Insuficiència Hepàtica Aguda

DILI Registre Espanyol (1994-2004)

N= 461

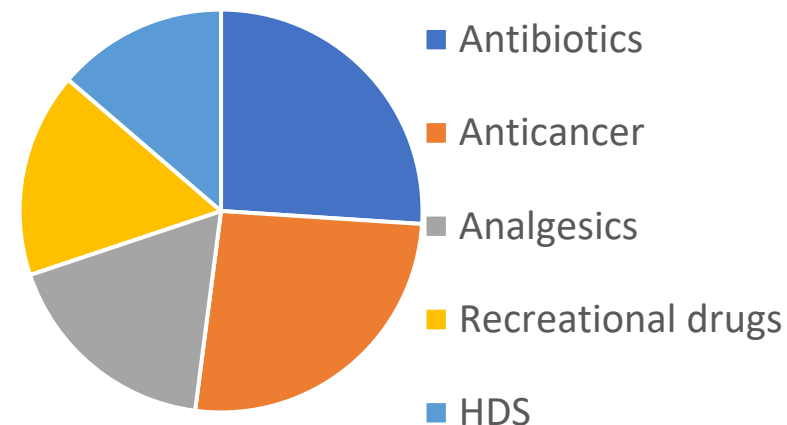
Insuficiència hepàtica (7%)

Isoniacida (9)
Flutamide (7)
Amoxicillin-clavul. (4)
Nimesulide (4)
Ibuprofé (4)
Carbamacepina (2)

Andrade et al. Gastroenterology 2005; 129: 512-21

HCP (2018-2021)

N= 69

Insuficiència hepàtica (10%)

Disulfiram (2)
Amoxicillin-clavul. (2)
Metamizol (1)
Anakinra (1)
Cocaina (1)

Forns et al unpublished data

DILI crònic i seqüeles

- ✓ La majoria de DILI es recuperen (dany persistent 5-15%)
- ✓ Alguns fàrmacs, però, poden causar dany crònic

Amoxi-clavul., carbamacepina, azathioprina

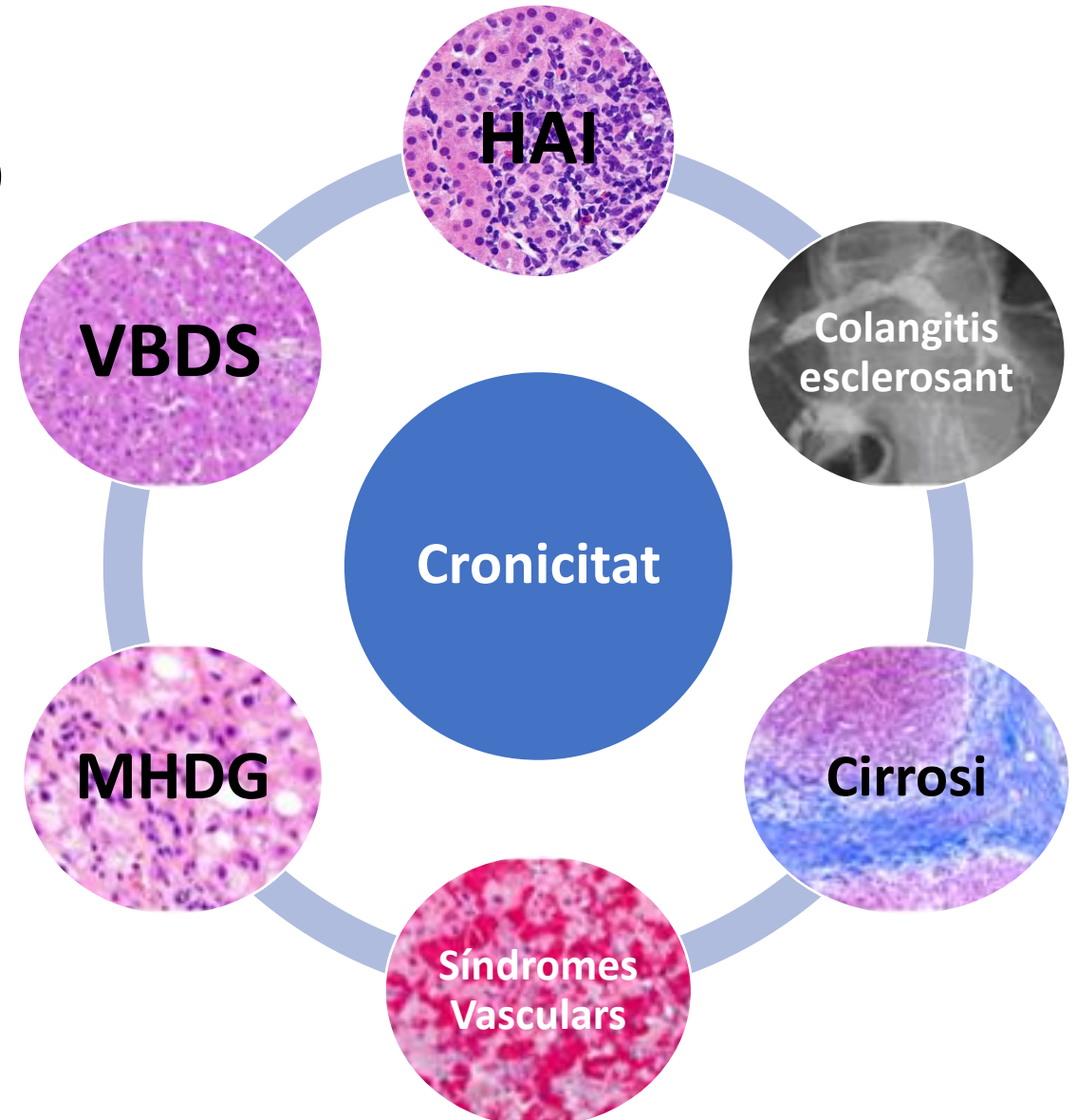
Diclofenac, infliximab, estatines, minociclina

Amiodarona, infliximab, atorvastatina, amoxi-clavul.

MTX

Azathioprina, busulfan, CP, gemtuzumab

MTX, tamoxifé, 5-fluoracil, corticoids

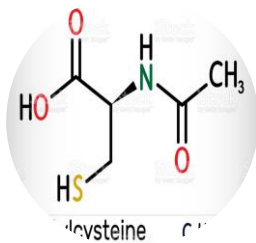

Tractament del DILI

Interrupció del fàrmac

Ingrés hospitalari si signes de gravetat (INR, EH)

Resincolestiramina (leflunomida, terbinafina)

Carnitina (valropat)

N-acetilcisteina (paracetamol, altres?)

Considerar trasplantament de fetge si IHAG

N-acetilcisteine precoç en casos IHAG (Grau B)

DILI: Missatges rellevants

- ✓ Sempre pensar en la possibilitat de DILI en pacients amb alteració biologia hepàtica
- ✓ Interrogatori dirigit: fàrmcs, herbolari o suplementes. Insistir!!
- ✓ Recordar que el diagnòstic és per exclusió d'altres causes
- ✓ Es important utilitzar escales (RUCAM) per saber la probabilitat diagnòstica
- ✓ Para el fàrmac immediatament si sospitem DILI

Is liver biopsy useful?

Liver histology is not required for DILI diagnosis, nor is it one of the domains included in the RUCAM score.

LB is undertaken if diagnosis is uncertain or there is concern regarding the severity of the injury

In a well-characterized cohort of patients with suspected DILI (n=50)

✓ Assessment of causality using a simulated dataset prior to the time when an actual liver biopsy was obtained

✓ Repeated causality assessment after reviewing the liver biopsy

